

Duch Svatý

Kdo je? Co dělá?

Michael Hardt

Biblické citáty jsou převzaty z Českého studijního překladu, © Nakladatelství KMS, Praha 2009.

ŠÍŘENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

Nabočany 19

538 62 Hrochův Týnec

www.sirenipismasvateho.cz

info@sirenipismasvateho.cz

2023 – 1. vydání

Obsah

1	Osoba Ducha Svatého	5
2	Jak ve mně působí Duch Svatý?	10
3	Jak jedním s Duchem Svatým?	30
4	Symboly a obrazy Ducha Svatého	33
5	Kontroverzní otázky	38

Úvod

Významným rysem křesťanské éry je skutečnost, že Duch Svatý je přítomen na zemi. Přebývá v každém vykoupeném člověku a v Božím shromáždění (církvi). Proto je pro nás křesťany důležité mít jasné a pravdivé myšlenky o jeho osobě a působení. V této brožuře je prostřednictvím otázek a odpovědí představena pravda o Duchu Svatém, jak ji nacházíme v Bibli.

1 Osoba Ducha Svatého

1.1 Opravdu Bible učí, že Duch Svatý je osoba?

Rozhodně! Je ovšem pravda, že Duch svatý je také nazýván mocí (Lukáš 24,49; Skutky 1,8). Je však také osoba. To je zřejmé z popisu Jeho činností, které může vykonávat pouze osoba. Například čteme, že Duch

- mluví (Sk 13,2; Hebrejům 3,7),
- o něčem svědčí (Hebrejům 10,15),
- učí (Jan 14,26),
- povolává ke službě (Skutky 13,2),
- může být zarmucován (Efeským 4,30),
- je možné Mu lhát (Skutky 5,3),
- má vůli (1. Korintským 12,11),
- má představu o tom, co je dobré (Skutky 15,28),
- brání tomu, co není dovoleno (Skutky 16,6.7).

Někteří zaměňují Ducha Svatého s lidským duchem Ježíše Krista. To je zásadní chyba. Duch Svatý je božská osoba (→ 1.2).

1.2 Jak víme, že Duch Svatý je Bůh?

Tuto skutečnost jasně dokládá několik biblických pasáží:

- Duch Svatý je věčný (Hebrejům 9,14).
- Duch Svatý je na stejné úrovni jako Otec a Syn (Matouš 28,19).
- Duch Svatý je všudypřítomný (Žalm 139,7).
- Duch Svatý je vševědoucí (1. Korintským 2,10.11).
- Duch Svatý je všemohoucí: Jen Bůh může něco stvořit (Jób 33,4) nebo oživit lidi (1. Petrův 3,18).

Skutky 5 přinášejí další důkazy: Petr obviňuje Ananiáše, že lhal Duchu Svatému (Verš 3). Pak dodává: „Nelhal jsi lidem, ale Bohu.“ (verš 4) Duch je tedy Bůh.

1.3 „Přišel“ Duch Svatý, nebo byl „poslán“?

Obojí je pravda. „Přišel“, ale byl také „poslán“ Otcem a Synem:

- „Duch Svatý, kterého Otec pošle ...“ (Jan 14,26)
- „... kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy.“ (Jan 15,26)
- „Odejdu-li, pošlu ho k vám.“ (Jan 16,7)

- „Když však přijde On, Duch pravdy...“ (Jan 16,13)

1.4 Duch Svatý byl poslán. Znamená to, že je na nižší úrovni než Otec a Syn?

Vůbec ne. Osoby Božství jednají jednomyslně, neboť mají stejné myšlenky a jednají společně. Při plnění společného cíle však přebírají různé úkoly a činnosti. Duch dobrovolně zaujímá podřízené místo někoho poslaného – stejně jako to činil Syn (Jan 3,17; 6,38; Filipským 2,7). Přesto jsou s Otcem „postaveni na roveň“. Stojí na stejné úrovni jako On (→ 1.2).

1.5 Kdy Duch Svatý přišel, aby přebýval na zemi?

V promluvě na rozloučenou k učedníkům (Jan 14-16) Pán vždy mluví o příchodu Ducha jako o budoucí události (→ 1.3). Duch Svatý mohl přijít až poté, co Ježíš Kristus trpěl, zemřel, byl vzkříšen a oslaven (Jan 7,39). Proč? Protože měl vydávat svědectví o slávě, kterou Kristus přijal v nebi.

Duch Svatý přišel v den Letnic (židovský svátek, viz Sk. 1,5; 2,1-4.33). Od té doby přebývá na zemi: v jednotlivých věřících a ve shromáždění (v církvi).

1.6 Co víme o Jeho charakteru?

Mnohé biblické pasáže přidávají charakteristiky, když mluví o Duchu Svatém. Tím nám dávají nahlédnout do jeho povahy:

- Duch *Svatý* (např. Sk 5,3),
- Duch *svatosti* (Římanům 1,4),
- Duch *milosti* (Zachariáš 12,10; Hebrejům 10,29),
- Duch *pravdy* (Jan 14,17; 15,26; 16,13),
- Duch *života* (Římanům 8,2),
- Duch *Kristův* (Římanům 8,9; 1. Petrův 1,11),
- Duch *synovství* (Římanům 8,15),
- Duch *Božího Syna* (Galatským 4,6),
- *Ježíšův* Duch (Skutky 16,7),
- Duch *slávy* (1. Petrův 4,14),
- Duch *Boží* (Římanům 8,14; 1. Petrův 4,14),
- Duch *našeho Boha* (1. Korintským 6,11),
- *Správce /Zastánce/* (Jan 14,16.26; 15,26; 16,7).

1.7 Co je to „duchovní“?

V Bibli jsou osoby nebo věci nazývány duchovními. To je v protikladu k tomu, co je tělesné, tj. co souvisí s povahou přirozeného člověka.

Můžeme to vyjádřit i takto: Bible popisuje různé věci jako duchovní, protože jim tento charakter dává Duch Svatý:

- dary milosti (Římanům 1,11),
- službu kázání nebo vyučování (Římanům 15,27),
- zbožné věřící na rozdíl od tělesně smýšlejících věřících (1. Kor. 2,15; 3,1; 14,37; Galatským 6,1),
- naše požehnání (Efeským 1,3),
- naše křesťanské písně (Efeským 5,19),
- porozumění (duchovních) věřících (Kol. 1,9),
- dům, který společně stavíme, a naše oběti (1. Petrův 2,5).

Mimochodem, Bible rozlišuje mezi „duchovním“ a „duševním“. Slovo „duševní“¹ je v protikladu k tomu, co je hmotné (1. Korintským 15,44).

¹ V češtině v témž smyslu je užíváno i slovo „duchovní“ – p.p.

2 Jak ve mně působí Duch Svatý?

2.1 Jaké jsou hlavní činnosti Ducha Svatého?

Působení Ducha Božího nesmíme podceňovat. Týká se vlastně všech oblastí našeho života jako věřících. Činnosti Ducha můžeme rozdělit do tří kategorií:

- a) Činnosti mimo nás (→ 2.2 až 2.4).
- b) Činnosti, které se týkají naší záchrany a jsou jedinečné (→ 2.5 až 2.12).
- c) Činnosti v našem každodenním životě (→ 2.13 až 2.29).

2.2 Jaké jsou činnosti Ducha Svatého mimo nás?

- Duch Boží působil při inspiraci Bible (→ 2.3).
- Dával proroctví v ústní i písemné formě (→ 2.4).

2.3 Jakou roli hrál Duch Svatý při inspiraci?

Duch Svatý dával jednotlivá slova autorům Božího slova. Tomu se říká „slovní inspirace“. Konkrétně čteme:

- Duch „unášel /poháněl/“ svaté Boží muže, aby napsali biblické knihy (2. Petrův 1,21). To znamená, že byli pod jeho vládou.
- Každé jednotlivé slovo Písma určil Duch: „ne slovy, kterým vyučuje lidská moudrost, ale těmi, jimž vyučuje Duch“ (1. Korintským 2,13).
- Duch mluví skrze slova Bible. Před citací Jeremiáše 31,33.34 autor listu Hebrejům říká: „Dosvědčuje nám to i Duch svatý, neboť po slovech...“ (Hebrejům 10,15).
- Duch promlouval skrze lidské nástroje. David mohl říci: „Hospodinův Duch promluvil skrze mě, jeho řeč je na mém jazyku.“ (2. Samuelova 23,2)

Duch Svatý použil osobnost a styl různých autorů. Udělal to však tak, že každé zapsané slovo bylo přesně takové, jak On chtěl, aby bylo napsáno (slovní inspirace).

2.4 Jaká byla role Ducha Svatého v proroctví?

Proroci byli lidé, kteří zjevili nějaké poselství pocházející přímo od Boha. Již v době Starého zákona to byl Duch Kristův, který svědčil skrze proroky (1. Petrův 1,11).

Duch Svatý dával prorokům poselství, aby je hlásali ústně, a poselství, aby je zapsali. Obojí bylo inspirováno Jím. To se dělo také ještě na počátku křesťanské éry, dokud nebyly dokončeny spisy Nového zákona – Římanům 16,26 je nazývá „prorocká Písma“.

2.5 Jaké činnosti Ducha Svatého souvisejí s naší záchranou a jsou jedinečné?

- Nové narození (→ 2.6),
- jeho přebývání v nás (→ 2.7 a 2.8),
- osvobození (→ 2.9),
- křest Duchem Svatým (→ 2.10),
- dávání darů (→ 2.11 a 2.12).

K doplnění je třeba zmínit, že Duch Boží působí i v nevěřících, aby přišli k pokání a byli spaseni (1. Mojžíšova 6,3). Pokud se však jeho působení brání (Hebrejům 10,29), nemůže dojít k novému narození. Úkol Ducha při nevěřících je ilustrován v Lukáši 14 na příkladu služebníka, který zve lidi na hostinu.

2.6 Co to znamená „narodit se z Ducha“?

Přirozený člověk má padlou přirozenost. Bible ji nazývá „tělem“. Nemá schopnost ani sklon líbit se Bohu (Římanům 8,5-9). Bůh však skrze Ducha Svatého působí v duši každého člověka, aby ho usvědčil z jeho vin a přesvědčil ho o Boží svatosti. K tomu používá Boží slovo. Tímto způsobem dochází k zázraku znovuzrození skrze vodu (očistný účinek Božího slova) a Ducha (1. Petřův 1,23; Jan 3,5). Při znovuzrození dostává věřící novou přirozenost (Jan 3,6), ovšem aniž by kdy na zemi ztratil starou přirozenost (Římanům 7,18). Zakouší „posvěcení Ducha“ (1. Petřův 1,2), tj. je Duchem Svatým postaven pro Boha stranou nebo vyhrazen Bohu.

2.7 Ve kterých osobách přebývá Duch Svatý?

To je zvláštní výsada vykoupených v křesťanské době

(Jan 14,17; Římanům 8,11; 2. Timoteovi 1,14). Duch se v člověku usídí, když člověk uvěří evangeliu spasení (Efeským 1,13). To zahrnuje víru v Osobu a dílo Pána Ježíše. Od té chvíle jsme „zapečetěni“ Duchem, takže Duch Svatý v nás zůstává navždy (→ 2.8).

Tělo věřícího je chrámem Ducha Svatého (1. Korintským 6,19). Tato velká výsada však s sebou nese i velkou odpovědnost: máme oslavovat Boha ve svém těle (1. Korintským 6,13-20). To je osobní stránka.

Duch Svatý také přebývá ve shromáždění (1. Korintským 3,16; Efeským 2,22). To je společná stránka.

2.8 Co znamená, že Duch Svatý je s námi na věčnost?

Čteme: „On vám dá jiného Zastávce, aby byl s vámi na věčnost... Vy jej znáte, neboť u vás zůstává a ve vás bude.“ (Jan 14,16.17) Nejprve je zde ukázán rozdíl vůči Pánu Ježíši, který byl se svými učedníky jen několik let a chystal se je opustit. Duch Svatý naopak bude s nimi vždy, každý den jejich života. Kromě toho je také pravda, že Duch Svatý bude s námi po celou věčnost. Tato úžasná výsada stálé přítomnosti Ducha je založena na vykonaném díle Pána Ježíše na kříži a na Jeho oslavení (Jan 7,39).

Věřící starozákonní doby tuto výsadu neměli. Duch Svatý na ně mohl sestoupit (Soudců 6,34), ale mohl být také odňat (Žalm 51,13). Nepřebýval v nich. Vykoupení křesťanské doby jsou naopak navždy „zapečetění“ Božím Duchem.

2.9 Jak jsme osvobozeni od moci hříchu?

Věřící už nemusí sloužit hříchu, protože ten už nad ním nemá moc. Věřící „zemřel s Kristem“, takže hřích si na něj už nemůže činit nárok (Římanům 6,1-11). To je pravda pro každého věřícího – to je naše postavení.

Vykoupený už v podstatě nikdy nemusí hřešit. Může jednoduše žít svůj život pro Boha. To je však možné pouze skrze Ducha Svatého.

Když se chceme líbit Bohu ve vlastní síle, padneme. Naučit se to je bolestný proces, jak je nám to popsáno v Římanům 7,14-25. Tam je představen člověk, který je již znovuzrozený. Snaží se Pánu líbit vlastními silami, ale prožívá, že znovu a znovu hřeší. Nejprve si musí uvědomit, že v něm stále přebývá hřích a že sám nemá sílu žít k Boží slávě. Ve svém trápení začne hledat pomoc mimo sebe. V síle Ducha Svatého nachází plné osvobození: „Zákon Ducha života v Kristu Ježíši mě osvobodil od zákona hříchu a smrti.“ (Řím. 8,2) Když to

vírou uchopí, může chodit v Duchu. Na této cestě se už nemusí podřizovat požadavkům hříchu.

2.10 Co se přesně myslí tím, když Bible mluví o křtu Duchem Svatým?

Jan Křtitel svědčil: „Já vás křtím ve vodě k pokání; ale ten, který přichází za mnou..., vás bude křtít Duchem Svatým a ohněm.“ (Matouš 3,11 – dle pozn.) Před svým nanebevstoupením Pán oznámil, že křest Duchem se uskuteční „po nemnohých těchto dnech“ (Sk. 1,5). O deset dní později, o Letnicích, byl z nebe seslán Duch Svatý (Sk. 2,1.33), aby přebýval na zemi v jednotlivých věřících a ve Shromáždění (→ 2.7). V tento den byli vykoupení „pokřtěni v jedno tělo“ (1. Kor. 12,13).

Ke křtu Duchem Svatým došlo pouze jednou, o Letnicích, kdy bylo utvořeno Shromáždění. Od té doby se každý, kdo věří v Pána Ježíše, stává částí Kristova těla, a může být tedy považován za toho, kdo je zahrnut do tohoto křtu Duchem (1. Kor. 12,13). Názor, že každý musí osobně prožít křest Duchem Svatým, není biblický, a proto je nesprávný.

Křest ohněm v Matoušově evangeliu 3,11 se vztahuje na soud, který Pán Ježíš vykoná nad těmi, kdo ho odmítli. Tento křest ohněm je ještě v budoucnosti, a

proto se liší od křtu Duchem. Jan Křtitel zmiňuje obě tyto činnosti vedle sebe, aby zdůraznil, že tyto činnosti vykonává Kristus a že jsou mnohem vyšší než to, co dělá on jako Pánův předchůdce.

2.11 Jaké jsou dary Ducha Svatého?

Duchovní dary jsou zvláštní schopnosti dané Duchem Svatým. Nesmíme je zaměňovat s přirozenými schopnostmi (výmluvnost, bystrá mysl atd.), které nám dal Stvořitel a které může Pán také použít. V 1. Korintským 12,4 čteme: „Jsou rozdíly v darech milosti, ale tentýž Duch.“ Tato kapitola uvádí mnoho duchovních darů: slovo moudrosti, slovo poznání, víru, uzdravování, zázraky, proroctví, rozlišování duchů, druhy jazyků atd. Všichni věřící obdrželi různé dary. Pocházejí však z téhož Ducha a mají být uplatňovány ve prospěch celého Kristova těla.

2.12 Mám duchovní dar? Jak to mohu zjistit?

Duch rozděluje dary, „jak sám chce“ (1. Korintským 12,11). Neměli bychom se soustředit na to, co jsme snad obdrželi. Naším úkolem je věrně konat to, o co nás Pán dnes žádá. Pak si my i ostatní brzy uvědomíme,

jaký je náš duchovní dar. Nyní máme zodpovědnost používat je „k prospěchu“ a v lásce (1. Kor. 12,7; 13).

2.13 Jaké činnosti Ducha souvisejí s naším každodenním životem?

- Dává nám jistotu, že jsme Boží děti.
- Pomáhá nám těšit se ze vztahu s Otcem a Synem.
- Vede nás.
- Učí nás a seznamuje nás se slávou Ježíše Krista.
- Uschopňuje nás poznávat pravdu.
- Vede nás k velebení.
- Naplňuje nás.
- Dává nám sílu.
- Umožňuje nám zvítězit nad tělem – to znamená nevykonávat žádostivost těla.
- Dává v nás vzniknout ovoci Ducha.
- Vydává svědectví o Kristu a podporuje naše svědectví.
- Vede nás k pokání a napravuje nás.
- Působí jednotu ducha.
- Zvyšuje v nás touhu po příchodu Pána.

Všechny tyto body jsou podrobněji vysvětleny v následujících otázkách (→ 2.14 až 2.29).

2.14 Jak nám Duch Svatý dává poznat, že jsme Boží děti?

Svědčí spolu s naším duchem, že jsme Boží děti (Římanům 8,16). Znovuzrozením se stáváme Božími dětmi, ale Duch Svatý nám také pomáhá tuto skutečnost uchopit a těšit se z ní. Ukazuje nám biblické verše a seznamuje nás s pravdou, která je v nich obsažena (Jan 1,12; 1. Janův 3,1.2.10).

2.15 Co se rozumí pod pojmem „Zastánce (Správce)“?

Tento výraz (Jan 14,16.26; 15,26; 16,7) nám představuje Ducha Svatého jako Toho, kdo stojí při věřících a bere do své ruky jejich záležitosti. Pomáhá nám těšit se z našeho vztahu k Otci a Synu (→ 2.16) a být svědky Pána Ježíše v nepřátelském světě (Jan 15,24-27).

2.16 Jak nám Duch pomáhá těšit se ze vztahu s Otcem a Synem?

Uschopňuje nás cenit si slov, která Pán pronesl na zemi

(Jan 14,26). Tato sdělení zahrnují zjevení Otce.

- Vydává svědectví o Kristu, jak je nyní v nebi (Jan 15,26).
- Uvádí nás do celé pravdy, to znamená, že nám pomáhá ji přijmout a vážit si jí. Také nám oznamuje, budoucí věci (Jan 16,13).

Tímto způsobem spojuje naše srdce s Kristem a s Otcem. On nám také umožňuje těšit se z přístupu k Otci: „Skrze něho obojí máme přístup k Otci v jednom Duchu“ (Efeským 2,18). Základem tohoto přístupu je dílo Ježíše Krista a Duch nám dává sílu, abychom ho mohli využívat a těšit se z něj.

2.17 Jak mohl Pán popsat svou nepřítomnost jako výhodu pro své učedníky (Jan 16,7)?

Protože Ježíš Kristus pošle Ducha, který o Něm bude svědčit jako o oslaveném Pánu. To uschopnilo učedníky prožívat hlubší vztah k Němu a k Otci (→ 2.16). Pán byl s nimi, ale Duch Svatý bude v nich a dá jim hlubší pochopení pravdy, než jaké kdy měli, když byl Ježíš Kristus na zemi.

2.18 Co to znamená být veden Duchem Svatým?

Pro Boží syny je charakteristické, že jsou vedeni Duchem Svatým (Římanům 8,14). To je v protikladu k přirozenému člověku, který je „v těle“ a nemůže se líbit Bohu (Římanům 8,8). Vedení Duchem se také zcela liší od zákonického dodržování přikázání (Galatským 5,18).

Vedení Duchem Svatým v každodenním životě předpokládá, že nechceme činit svou vlastní vůli, nýbrž Boží vůli. Je také třeba prosit Pána o jeho vedení a číst Boží slovo (Skutky 8,28.29; 16,6-10). Vyžaduje to od nás také, abychom odsuzovali tělesné pohnutky (tj. hříšné myšlenky nebo sklony) a postupovali proti nim důsledně (Římanům 8,13).

Vedení Ducha nikdy neodporuje Božímu slovu, které On sám dal.

2.19 Jak a čemu nás Duch Svatý učí?

Duch Svatý nás seznamuje se slávou Ježíše Krista a učí nás veškeré pravdě tím, že nám dává porozumění Božímu slovu (Jan 14,26; 15,26; 16,13-15; 1. Janův 2,27). Uschopňuje nás přijímat pravdu (→ 2.20).

2.20 Jak můžeme přijímat Boží pravdu?

Jedná se o tři důležité fáze. Všechno je způsobeno Duchem Svatým: za prvé, Boží zjevení apoštolům a prorokům Nového zákona (1. Kor. 2,10), za druhé, jeho sdělení nám (1. Kor. 2,13), a za třetí, přijetí námi (1. Kor. 2,14.15). Jinými slovy: Duch znal všechny Boží myšlenky a dokázal je vyjádřit lidskými slovy (= zjevení). Jednotlivá slova pak předal pisařům, aby byla zapsána v Bibli (= sdělení). Nyní můžeme my číst Slovo a skrze moc Ducha Svatého ho přijímat do svých srdcí.

2.21 Co je velebení v duchu a pravdě?

Pán Ježíš použil tento výraz v rozhovoru se samařskou ženou (Jan 4). Ta byla zvyklá na vnější obřadní uctívání založené na směsi pohanského a židovského náboženství (viz 2. Královská 17,24-41). Pán jí vysvětlil, že začíná nová doba a s ní i nový druh uctívání, „kdy praví ctitelé se budou klanět Otci v duchu a pravdě“ (Jan 4,23).

Klanění „v duchu“ především znamená, že křesťanské uctívání není materiální, ale duchovní. Tím je zejména v kontrastu s židovskou bohoslužbou, při níž šlo o oběť, budovy, kadidlo a oběti zvířat. Za druhé, „v du-

chu“ také znamená, že Duch Svatý vede křesťanské věřící v tom, co vyjadřují před Bohem.

Uctívání „v pravdě“ na jedné straně znamená, že uctívání je založeno na zjevené pravdě v Bibli. Za druhé, musí být pravdivé a skutečné: To, co říkáme, myslíme vážně, a neříkáme to bezmyšlenkovitě nebo jako pouhé uctívání rty (Matouš 15,8; Izajáš 29,13).

2.22 Co to znamená být naplněn Duchem?

Duch Svatý přebývá v každém znovuzrozeném člověku. Ne všichni – a ne vždy – jsme však naplněni Duchem Svatým. Proto jsme vyzýváni: „Naplnějte se Duchem.“ (Efeským 5,18) Naplnění Duchem je zde postaveno do kontrastu s opilostí vínem. Křesťan se nemá nechat ovládat a vést vínem, ale Duchem Svatým.

Aby nás mohl Duch naplnit, musíme Mu udělat místo tím, že odsoudíme a odstraníme vše, co Mu v tom brání. K tomu příklad: Pokud necháme hosta vstoupit jen do jedné místnosti, „nenaplní“ náš dům a nemůže svůj vliv všude projevit. Abychom toho dosáhli, musíme mu otevřít celý svůj dům.

Naplnění Duchem bude mít velký vliv na naši radost, svědectví a službu (viz Lukáš 1,41.67; Skutky 4,8.31; 13,9.52).

2.23 Jak nám Duch Svatý dává sílu?

Zmrtvýchvstalý Pán řekl svým učedníkům: „Přijmete moc Ducha svatého, který na vás přijde, a budete mi svědky“ (Skutky 1,8; viz také Lukáš 24,49). O několik dní později, v den Letnic, začala tato moc veřejně působit, když Petr promluvil k zástupu a 3000 lidí bylo zachráněno. Dnes nás Duch Svatý uschopňuje ke svědectví a dává našemu „vnitřnímu člověku“ sílu svědčit, abychom si mohli cenit slávy Pána Ježíše (Efeským 3,16). On posiluje naši službu, naši naději a naši radost (Římanům 14,17; 15,13; 1. Tesalonickým 1,6). Jak to dělá? Pomáhá nám důvěřovat Bohu a jeho Slovu, místo toho, abychom se spoléhali sami na sebe nebo na lidi (Zachariáš 4,6).

2.24 Může nám Duch Svatý pomoci zvítězit nad tělem?

Skrze znovuzrození máme novou přirozenost. Má správné touhy, ale chybí jí síla je uskutečnit. Není schopna překonat sklony a touhy hříchu, který v nás stále přebývá (Římanům 7,15.17). Zde se uplatní Duch Svatý, který nám dává sílu žít tak, jak se to líbí Bohu (Římanům 8,4.13).

To neznamená, že jednou provždy přemůžeme hřích,

tj. že už nebudeme reagovat na jeho tělesné touhy. Život v moci Ducha je však jediným způsobem, jak nepodlehnout tělesným touhám. List Galatským 5 popisuje problém z Božího pohledu: „Tělo žádá proti Duchu, ale Duch proti tělu“ (verš 17). Tam také nacházíme božskou odpověď: „Duchem chodte a žádost těla nedokonáte.“ (verš 16)

Pro lepší pochopení pomůže ilustrace: Jediný člověk jistě sotva zvládne uvést do pohybu železniční vlak o hmotnosti mnoha tun. Může se do něj opírat, jak dlouho chce. Pokud je však strojvedoucím, může lokomotivu připojit k trakčnímu vedení, otočit klíčem a zapojit hlavní spínač. Nyní je k dispozici síla, která vlak rozjede na kilometry daleko. Vlak se nepohybuje díky síle strojvedoucího. Ten pouze odstraní překážku, aby mohla v motorech působit elektrická energie. Stejně je to i s námi: když odstraníme to, co Duchu Svatému brání v působení, jeho moc se stane účinnou.

2.25 Co je ovoce Ducha a jakým způsobem může být přinášeno?

„Ovoce Ducha“ je v protikladu ke „skutkům těla“ (Galatským 5,19-23). Je to *jedno* ovoce, ale skládá se z devíti částí: Láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost,

dobrota, věrnost, mírnost, sebeovládání. Ovoce je reprodukce vlastností našeho Pána ve věřícím, který Ho následuje a napodobuje (Jan 15,8). Pouze skrze Ducha Svatého se tyto morální vlastnosti Ježíše projevují v našem životě. Čím více chodíme v Duchu (→ 2.24), tím zřetelněji se toto ovoce projevuje.

2.26 Jakou roli hraje Duch ve svědectví?

Vydávat svědectví je ústředním úkolem Ducha Svatého. To odpovídá jeho charakteru „Ducha pravdy“ (Jan 15,26; 16,13). Duch je pravda (1. Janův 5,6). Když svědčí, používá Boží slovo (Hebrejům 10,15). Duch svědčí zejména o následujících skutečnostech:

- Věrným svědčí o slávě oslaveného Krista. Sděluje jim to, co „slyší“ ve slávě (Jan 16,13). Potvrzuje jim také pravdu, že jsou Božími dětmi (Římanům 8,16).
- Před světem vydává svědectví o evangeliu (Skutky 5,31.32). Pro učedníky nebylo snadné být svědky Pána Ježíše v nepřátelském světě. Jak je dobře, že také Duch Svatý vydával svědectví. Ukazoval jim slávu jejich Pána, jak je u Otce. Tímto způsobem posiloval jejich svědectví a učinil je účinným (Jan 15,26.27).

2.27 Jakou roli hraje Duch při napravení?

Duch Svätý nám chce pomáhat, abychom se těšili ze slávy Pána Ježíše (Jan 16,14). To je jeho hlavní cíl. Pokud jsme však Ducha zarmoutili, nemůžeme se radovat v Pánu. V tomto případě se nás Duch Svätý snaží přivést k poznání a vyznání našich hříchů, abychom znovu získali radost ze spasení (Žalm 51,14). To potvrzuje mnoho praktických výzev v novozákonních Listech. Duch je používá k tomu, aby nás usvědčil z poklesku a napravil (viz například napomenutí v Ef. 4,17-5,21).

Toto očištění a obnovu věřícího ilustrují dva obrazy:

- Použití vody při umývání nohou v Janově evangeliu 13 mluví o použití Božího slova na srdce a svědomí skrze Ducha Svätého.
- Voda k očištění ve 4. Mojžíšově 19 byla vyrobena vsypáním popela z červené jalovice do tekoucí vody. To obrazně poukazuje na to, jak Boží Duch připomíná a oživuje utrpení Pána Ježíše za naše hříchy. Vkládá je na naše srdce, aby nás očistil a napravil (verš 17).

2.28 Co je jednota Ducha a jak ji můžeme zachovávat?

Musíme rozlišovat mezi jednotou Ducha a jednotou těla (Ef 4,3.4). Od Letnic platí tvrzení: „Je jedno tělo.“ Žádné jednání nebo selhání člověka nemůže zničit jednotu těla. Ale pokud jde o jednotu Ducha, jsme nabádáni, abychom ji zachovávali. Nemůžeme ji vytvořit – Duch sám ji v nás působí, když jednáme podle Božího slova a pod Jeho vedením na základě jednoho těla.

Toto zachování je možné pouze tehdy, když uskutečňujeme vlastnosti uvedené ve 2. verši: „Abyste ... s veškerou pokorou a mírností, s trpělivostí se navzájem snášeli v lásce.“ Není to snadný úkol, a proto vyžaduje také „úsilí“. Ale stojí to za to. Znamená to harmonické vztahy v místním shromáždění a mezi různými shromážděními v závislosti na Duchu, pod Jeho vedením a v podřízenosti Jeho autoritě.

2.29 Jak v nás Duch Svatý působí touhu po příchodu Pána?

Duch Svatý nám představuje slávu Pána Ježíše (→ 2.19). Tímto způsobem v nás vyvolává touhu po Kristu.

Ve Zjevení 22,17 se hlas Ducha Svatého spojuje s hlasem Nevěsty (= Shromáždění) v jednom výroku: „Duch a Nevěsta praví: Přijď!“ Tak je také řečeno v Listu Galatským 5,5: „My v Duchu na základě víry očekáváme naději spravedlnosti.“

Toto působení Ducha je velmi krásně znázorněno již v 1. Mojžíšově 24: Abrahamův služebník (obraz Ducha Svatého) ukazuje Rebece (obraz Shromáždění) slávu a velikost Izáka (obraz Krista). Poté je připravena ho následovat a on ji k němu vede.

3 Jak jedním s Duchem Svatým?

3.1 Co znamená modlit se v Duchu Svatém (Judův 20)?

Znamená to modlit se pod vědomým vedením Ducha Svatého. Když se Jím necháme vést, vyjadřujeme přesně ty správné touhy ve správném postoji (Efeským 6,18). Máme se modlit v Duchu Svatém, ale ne k Duchu Svatému (→ 5.5). Duch je v nás, aby utvářel a vedl naše modlitby.

3.2 Co znamená zarmucovat Ducha Svatého?

Věřící by neměli zarmucovat Ducha Svatého (Efeským 4,30). Přesto se to stává. Předcházející a následující verše uvádějí několik příkladů, jak a proč se to může stát: „špatná slova“, „hořkost“, „zuřivost“, „hněv“, „křik“, „rouhání“, „špatnost“ jsou příklady činnosti těla. Když se dopouštíme takových hříchů, zarmucu-

jeme Ducha Svatého. Proto nám nemůže pomoci užívat křesťanských požehnání a růst v poznání pravdy. Nejprve je třeba vyznat spáchané provinění.

3.3 Je modlitba totéž, co uhašování Ducha Svatého?

Ne. Ducha zarmucujeme v důsledku nedbalosti v osobním životě. Uhašujeme Ho však, když si prorocké služby ve Shromáždění nevážíme nebo jí dokonce bráníme (1. Tes. 5,19.20).

Bible nám ukazuje, že tu mají být pravidelná shromáždění k budování pod svobodným vedením Ducha. Tam je možnost vyučování: Boží slovo je Duchem uplatněno na aktuální situaci posluchačů (1. Kor. 14,29). Žel existují křesťanská společenství, která ve svých sborech neposkytují příležitosti ke službě prorockví, alespoň ne pravidelně. Tam, kde se prorockví málo cení nebo kde se mu brání, je Duch Svatý uhašován. To neznamena, že nemůže pracovat vůbec, ale je značně omezován. To je velmi závažné.

Ale i tam, kde je zastáváno učení o svobodném vedení Duchem, je možné uhašovat působení Ducha, a to svévolnými činnostmi, zvyky nebo tradicemi.

3.4 Co znamená „zaslíbení“ Ducha Svatého?

Tento výraz se objevuje v listu Židům 10,29: „Uvažte, oč horšího trestu bude hoden ten, kdo pošlapal Syna Božího, a krev smlouvy, jíž byl posvěcen, měl za obecnou, a Ducha milosti potupil?“ To se týká nevěřícího, který zná evangelium, ale vědomě ho odmítá. Tímto způsobem potupuje Ducha Svatého. Pokud nebude činit pokání z tohoto odmítavého postoje, stihne ho věčný soud (Jan 3,36).

V přímé souvislosti se tento výrok vztahuje na Žida, který se na čas přihlásil ke křesťanské víře: Byl posvěcen „krví smlouvy“, a tak byl navenek postaven stranou pro Boha. Také navenek patřil k věřícím a vyznával, že přijal Krista jako Mesiáše. Pak se však odvrátil od oběti Pána Ježíše. Nyní už pro něho čekal jen Boží soud. Tato zásada se však se svými důsledky vztahuje i na nevěřící dnes, pokud nechtějí přijmout Ježíše Krista.

3.5 Co znamená „odporovat“ Duchu Svatému?

Poprvé je to řečeno o nevěřících, kteří odmítli slyšet a přijmout Boží poselství (Sk. 7,51). Kromě toho je také možné, že věřící odporují působení Ducha, když odmítají jeho svědectví, tj. když neposlouchají Boží slovo.

4 Symboly a obrazy Ducha Svatého

4.1 Proč Bible používá pro Ducha Svatého symboly a obrazy?

Bible nám pomocí symbolů a obrazů ukazuje, kolika různými způsoby nám Duch Svatý slouží a působí v náš prospěch.

O požehnání, které plyne z toho, že Duch Svatý přebývá ve věřícím, hovoří tři symboly: zapečetění (→ 4.2), pomazání (→ 4.3) a závdavek (→ 4.4). Každý výraz nám ukazuje jiný aspekt tohoto požehnání. Některé další symboly a obrazy jsou uvedeny na konci této kapitoly (→ 4.5).

4.2 Co znamená „zapečetění“ Duchem Svatým?

Křesťané, kteří uvěřili evangeliu své záchrany, jsou „zapečetění“ Duchem Svatým (Efeským 1,13; 4,30; 2. Korintským 1,22). Pečeť je znamením pravosti a autority – podobně jako pečeť na královském dopise (Ester 8,8). Vypovídá také o vlastnictví – jako pečeť na čele

(Zjevení 7,3; 9,4). A nakonec znamená také konečnost – nikdo se nemůže vměšovat, zasáhnout, ani na tom něco měnit (Daniel 6,18; Matouš 27,66; Zjevení 20,3). Věřící, kteří byli zapečetěni Duchem Svatým, jsou tedy předně praví nebo autentičtí, protože jsou znovuzrozeni. Za druhé patří Bohu a za třetí jsou zachráněni navždy. Zapečetění následuje po víře, není závislé na zkušnosti (Efeským 1,13).

4.3 Co znamená „pomazání“?

Ve Starém zákoně se pomazání provádělo s ohledem na zvláštní úkol nebo funkci. Lidé byli pomazáni za krále, proroka nebo kněze (1. Samuelova 10,1; 16,13; 1. Královská 19,16; 2. Mojžíšova 28,41). „Pomazání“ tedy mluví o *zasvěcení k nějakému* úkolu nebo službě. Naznačuje také, že pomazaná osoba je obdařena *porozuměním a mocí*. Spojení těchto tří aspektů pomazání Duchem Svatým můžeme vidět v oddílech, které hovoří o Pánu Ježíši (Lukáš 4,18; Skutky 4,27; 10,38). Jako vykoupení máme pomazání Duchem Svatým, a tak máme porozumění pro Boží myšlenky (2. Korintským 1,21; 1. Janův 2,20.27).

4.4 Co znamená, že Duch Svatý je „závdavek“?

„Závdavek“ je starý výraz pro zálohu nebo záruku. Když kupující zaplatil zálohu na dům, je jasné, že hodlá doplatit zbytek. V tomto smyslu je Duch Svatý nazýván „závdavkem našeho dědictví“ (Efeským 1,14; 2. Korintským 1,22; 5,5). Bůh nám již dal svého Ducha, a proto nám jistě dá i budoucí dědictví: Budeme sdílet celosvětovou vládu Ježíše s Ním (Efeským 1,10.11.22.23).

Proto se v Efeským 1,14 dodává: „do vykoupení získaného vlastnictví“. Naše dědictví bylo již získáno díky dílu Ježíše Krista. Teprve v budoucnu však bude vykoupeno mocí a osvobozeno od všech nepřátelských vlivů. Zde jde o budoucí vykoupení. Dědictví nám už patří, ale musí být ještě „vyplaceno“ – jako dobropis, který jsme již obdrželi, ale ještě nebyl vyplacen.

4.5 Existují v Bibli ještě další symboly nebo obrazy Ducha Svatého?

Ano, ale zde budou zmíněny pouze čtyři obecně platné symboly a obrazy Ducha. V Bibli jich je mnohem více.

1) Olej

Olej je obrazem Ducha Svatého nejen v souvislosti s

pomazáním (→ 4.3), ale i obecně:

- Olej dává světlo (2. Moj. 27,20.21; Zachariáš 4,2-6). Duch Svatý osvěcuje a poučuje (1. Janův 2,20.27).
- Nádoby stánku byly pomazány olejem, aby byly zasvěceny a posvěceny pro Boha (2. Moj. 40,9; 5. Mojžíšova 8,10-12). Duch Svatý posvěcuje (1. Petrův 1,2).
- „Olej ve džbánu“ (1. Královská 17,12) mluví o Božím Duchu, jak v nás přebývá navěky (Jan 14,16) – aniž by Ho v průběhu času nějak ubývalo, i když se o svá požehnání dělíme s druhými.
- Nádoby, které musely být naplněny olejem (2. Královská 4,1-7), nám ukazují, že věřící mají být naplněni Duchem.

2) Živá voda

Voda jako taková je v Bibli často obrazem Božího slova. Tekoucí voda však mluví o Slovu, které je oživováno Duchem Svatým a používáno na naše srdce (Jan 4,10; 7,37-39). „Živá voda“ ve 4. Moj. 19,17 má také tento význam: Duch svatý používá Slovo na naše srdce.

3) Holubice

Jan Křtitel řekl: „Viděl jsem, jak Duch sestupoval jako holubice z nebe a zůstal na něm.“ (Jan 1,32) Holubice patřila k čistým ptákům. Na rozdíl od havrana se holubice po potopě necítila dobře v prostředí, které charakterizovala smrt a nečistota. Proto se vrátila do Noemovy archy, dokud voda neustoupila (1. Mojžíšova 8,6-12). Protože Pán Ježíš byl bez hříchu, mohl na Něj Duch Svatý sestoupit jako holubice a zůstat na Něm. Holubice tedy vypovídá o čistotě a svatosti Ducha.

4) Vítr

„Vítr“ a „Duch“ jsou překlady stejného řeckého slova (pneuma). V souvislosti se znovuzrozením Pán Ježíš přirovnává působení Ducha Svatého k vanutí větru: Je neviditelný, nevysvětlitelný, a přesto zjistitelný (Jan 3,8). Vítr mluví o Duchu, o tom, jak působí tajemně, a přesto bezprostředně.

5 Kontroverzní otázky

5.1 Máme prosit o přijetí Ducha Svatého?

V Lukášově evangeliu 11,13 čteme: „Čím spíše Otec z nebe dá Ducha Svatého těm, kteří ho žádají!“ Tato slova pronesl Pán Ježíš ke svým učedníkům před svou smrtí, vzkříšením, nanebevstoupením a příchodem Ducha Svatého.

V den Letnic sestoupil Duch Svatý na zem (→ 2.10). Proto křesťané nemusí o přijetí Ducha prosit. Od chvíle kdy uvěří v dokonané dílo Ježíše Krista, přebývá v nich Duch Svatý.

5.2 Jak mohu vědět, že jsem přijal Ducha Svatého? Musím mluvit v jazycích?

Ne! Dar mluvení jazyky byl skutečně dán Duchem, ale pouze na počátku křesťanské éry, a i tehdy ne všem (1. Korintským 12,29.30). Jak ale poznáme, že jsme dostali Ducha? Odpověď je jednoduchá: Protože to říká Bůh (Efeským 1,13). Je pravda, že to také zakoušíme – například když nám Duch dává jistotu, že jsme Boží děti,

nebo když nám dává radost či nám dává porozumět Bibli. Poznání, že v nás přebývá, však není založeno na naší zkušenosti, ale na Božím slově (Římanům 8,11; 2. Timoteovi 1,14).

5.3 Je pravda, že po znovuzrození potřebuji zvláštní křest Duchem nebo „druhou zkušenost“?

Ne. Nepotřebujeme zvláštní prožitky, zázračné dary nebo něco podobného, ale víru v evangelium naší záchrany (Efeským 1,13). Díky této spásné víře jsme byli zapečetěni Duchem Svatým (→ 2.7). Nyní v nás přebývá a zůstane s námi navždy. Musíme však dát Duchu příležitost, aby nás naplnil.

Je třeba také poznamenat, že důsledek křtu Duchem Svatým o Letnicích se nedotýká pouze těch, kteří jsou v dobrém duchovním stavu. V Korintu byli za účastníky křtu Duchem Svatým považováni všichni věřící (1. Korintským 12,13). Většina z nich však nebyla duchovní, ale tělesná (1. Korintským 3,1).

5.4 **Jak lze poznat věřícího, který je naplněn Duchem? Musí mluvit jazyky nebo dělat zázraky?**

Zázračné dary, jako je mluvení jazyky, byly udělovány na počátku křesťanské éry (Marek 16,17.18; Hebrejům 2,3.4). Měly potvrdit, že křesťanské poselství, které bylo v té době zcela nové, skutečně pochází od Boha. To však neznamená, že všichni vykoupení, kteří jsou naplněni Duchem, mají tyto dary. Pokud dnes může Duch Boží svobodně působit v životě věřícího, ukazuje se duchovní chování, chození „podle Ducha“ (Římanům 8,4). Zpěv, radost a síla ve službě a svědectví jsou dalšími charakteristikami křesťana naplněného Duchem.

5.5 **Proč se nemáme modlit k Duchu Svatému?**

Protože Bible nás k tomu nevyzývá, ani nám toho nedává žádný příklad. Jaký je důvod? Svatý Duch je stejně tak Bůh jako Otec a Syn, ale jeho role je jiná. Naše společenství není ani tak s Ním, jako spíše s Otcem a se Synem (1. Janův 1,3), přičemž Duch v nás působí, aby nám umožnil těšit se z tohoto vztahu k Otci a k Synu.

Jsme vyzýváni, abychom se modlili „v“ Duchu, což vylučuje modlitbu „k“ Duchu (Judy 20).

5.6 Co je to „hřích proti Duchu Svatému“?

Lidé tento výraz často používají, ale v Bibli se nevyskytuje. Většinou mají na mysli „rouhání se“ proti Duchu Svatému (→ 5.7). Každý hřích, kterého se křesťan dopustí, je hříchem proti Duchu Svatému, protože Duch v něm přebývá a je hříchem zarmoucen.

5.7 Co je mravní provinění proti Duchu Svatému?

Tato otázka souvisí s Markem 3,29: „Kdo by však vědomě promluvil zle /rouhal se – viz pozn./ proti Duchu Svatému, nemá odpuštění v tomto věku, ale je vinen věčným prohřešením.“ Vysvětlení je podáno v následujícím verši: „Říkali totiž: Má nečistého ducha.“ Pán Ježíš vyháněl démony v moci Ducha Svatého. Zástup se podivil a řekl: „Snad to není ten Syn Davidův?“ Farizeové však Pána proti svému přesvědčení obvinili, že vyhání démony mocí Satana (viz Matouš 12,22-32). Viděli důkazy moci Božího Ducha a přisoudili je Satanovi – to bylo rouhání proti Duchu Svatému. Toto rouhání nemohlo být odpuštěno, protože v sobě zahrnovalo

odmítnutí Ježíše. Dnes už není možné se tohoto hříchu dopustit, protože Ježíš Kristus už nežije na zemi, aby konal zázraky v moci Ducha Svatého.

Závěr

Dar Ducha Svatého je jedním z největších křesťanských požehnání. Stojí za to nechat ho působit v našich životech. Uvádí nás do Božího slova a ukazuje nám Krista. Dává nám radost a sílu pro náš křesťanský život.

„Boží království není pokrm a nápoj, nýbrž spravedlnost, pokoj a radost v Duchu Svatém“ (Římanům 14,17).

„Bůh naděje kéž vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, abyste se rozhojňovali v naději mocí Ducha Svatého.“ (Římanům 15,13)

